

11394.

Bractwo Bożego Ciała.
Lwów 1586.

ra.

1886. I. 66.

ad A. 10. od Bartynowa

~~Herbert Benedykt~~

NB: na początku była wklejona karta sygn. A„', należąca bez wątpienia do egzemplarza druku B. Herbesta „Wiary kościoła rzymskiego..." Cim. 4609. Spowodowało to mylne przypisanie B. Herbestowi autorstwa „Bractwa Bożego Ciała". Kartę tą przeniesiono na właściwe miejsce. E. Zwinogrodzka

(13) b 24 III. 89

Do Práwowiernego y Pobożnego Czytelniká/ o rozmnażániu Chwały Páńſkiey/ Náuká/ y PRZEMOVVA.

VPrzeyme Chwały Bożey rozmnażánie/ Ná-
bożny y Práwowierny Cżcicielu/ iáko Piſmo Swiete Piſmo/ Brá
nam cżeſto záleca: ták też rozlicżne Pobożnych ludzi ctwá/ y chw
w rozmáitych narodách przykłády/ nas do tego po- ły Bożey ro
budzáią: y rozum przyrodzony/ do tego wßyſtkie wiedzie y pro- zmnażánie zá
wádzi. W piśmie świetym zábrzmiał w vßách ludzkich daw- leca.
no on głos Dawidá Proroká y Krolá/ wßelkie Bráctwá y Zá-
kony zálecáiący y zdobiący: Záchoway (ábo zbaw) nas Pá- Pſal. 105.
nie Boże náß: y zgromadź nas z narodow: ábyſmy wyſławiáli
Jmie Swiete twoie/ y z ſławą ćießyli ſie z chwały twoiey.
Sam też Bog y Zbáwićiel náß Pan IESVS CHRISTVS/ tá- Mat. 6.
kiey Vcżnie y Wierne ſwe Modlitwy zdawná náucżyć racżył:
Swieć ſie Jmie twoie. A co náuką y rádą inßym podał y prze-
łożył/ to po oſtátecżney ſwey Wielgocżwartkowey Wiecżerzy/
w długiey y gorącey ſwoiey Modlitwie/ w oneyże wielkiey y Ioan. 17
obitey Szaley odpráwioney/ ſkutkiem wypełnieł. A chcąc káżde-
go do teyże świetey y proſby y prace pobudźić/ przyobiecowáć
to racżył ná kilku mieyſcách Ewángeliey świetey: Ze gdzie on
ſam ieſt/ tám y ſługá iego miał być: y ieſli mi kto (mowi) ſłużyć Ioan. 12. y 17
będzie/ vcżći go Oćiec moy ktory ieſt w niebieſiech. A kto mię Ioan. 12.
wyzna przed ludźmi/ wyznam go ia też przed Oycem moim kto- Mat. 10.
ry w niebieſiech ieſt. Smiał y Apoſtoł świety Páweł/ te ſłowá/
zgodnie z tą náuką nápiſáć: Jeſli kto nie miłuie Páná náßego 1. Cor. 16.

Jezusa Chrystusa/ niech bedzie przekletym.

Zdawná rozmáićie Naświetßy Sákrámẽt Eucháryſtiey czczono.

¶ Przykłády zásie rozmnażánia tey czći Páńskiey / áczkolwiek sie nam bárzo znácznie w nieprzeliczonych po Chrześćiáństwie Kośćiołách/ w rozmáitych Meskich y Białogłowskich Klaßtorách/ w rozlicznych świetách/ y w wielu wspániáłych Ceremoniách y nabożnych zwyczáiách/ modlitwách/ y postách Chrześćiáńskich wyráziły: ále osobliwie y sámego vczczenia Chrystá Páná náßego w Przenadostoynieyßey świątośći Ciáłá y Krwie iego/ znáki rozmáite/ w wielu Kátolickich spráwách są wymálowáne. Oto y zá sámych czásow Apostolskich/ Ciáło Páńskie przy Mßy wielebney/ dla czći oddawánia/ y pámiątki wywyżßenia Páńskiego ná krzyżu/ podnoßono: iáko o tym v przedziwnego Dyonizyußá Areopágity vczniá s. Páwłá/ y v S. Bázylego/ y v błogosłáwionego Ireneußá czytamy: A to podnoßenie dáwno w piśmie świetym/ á zwłaßczá w Psalmie 71. Dawidowym opowiedziano.

Dion. 3. Ecc. hier.
Basil. lib. de Spir. S. cap. 25
Iren. lib. 5. con. Hær.

Oto ták Pogánom/ iáko ießcże nieokrzczonym/ á wolą tylko do krztu máiącym ludziom / á czásem tym wiernym Bożym/ ktorzy ießcże pokuty nieodpráwili/ tey świątośći nieukázowano: iáko o tym częśćią przerzeczony Dyonizyuß/ częśćią Jan S. Złotousty / częśćią wielebny Augustyn y Bedá/ Kośćielni Doktorowie/ nápisali. Oto świeckim/ y żadnego Kośćielnego święcenia wietßego niemáiącym ludziom/ w rece bráć tego Sákrámentu/ zdawná niedopußczano. O czym pewne y mądre postánowienia mamy ná Concilium Toletáńskim pierwßym/ Cesaraugustáńskim/ Brákáreńskim / Remeńskim/ y Moguntyńskim. Ieśli kiedy ná czás w tym sie wiernym Bożym folgowáło / żeby ábo w rece/ ábo w chusteczki białe/ y subtylne/ ten Sákráment bráli/ dla wielkiey sie potrzeby/ w máłośći Káplanow/ y w srogośći Tyránnow folgowáło. O czym S. Bázyliuß nápisał. Oto Kośćioły pyßne/ Cyborya koßtowne (ktore s°. Bázyliußá żywotá historia stárodawna záleca) Monstráncye drogie/ Kielichy/ Páteny/ Ornaty/ y inße apparaty y sprzety Kośćielne rozmáite/ ná vczczenie tego Sákrámentu zda-

Dion. 7. ecc. hier. Chrysost homil. 61. ad popul. Antioh.
Aug: tra: 11. in Ioan. Beda libr. 2. hist. Angl.
Basil ad Cæsaream.

wná ći spráwiáli/ ktorzy niechćieli w nabożeństwie/ y w hoynym sercu y rece vstąpić Żydom/ stározakonną one Mánne powietrzną/ Tablice Moiżeßowe/ y Rozge Aaronowe/ w Arce złotem zwierzchu y we wnątrz okowáney chowáiącym. Oto do przystoynieyßego spráwowánia y ßáfunku tey Swiątośći/ iáko tego dotknął S. Hieronim/ y Káplany/ y Kośćioły/ y Ołtarze/ y naczynia rozliczne/ y vbiory Kośćielne/ z dawná / od czásow własnie Apostolskich w Chrześćiáństwie poświecano. Czego záwżdy dowieść nietrudno. Oto záwżdy po Káplaniech y sługách Kośćielnych nienágánione° żyćia chćiano/ y wßelką vczćiwość od nich wyćiągano/ dla tego nawiecey/ iáko to S. Ambroży vpátrzył/ iż ie Száfárzámi táiemnic ták cudownych/ y Páńskimi piástunámi vczyniono. Oto iáwne y nabożne z tym Sákrámentem Naświetßym Processye/ y od Nawyżßych Biskupow Kośćiołá Páńskiego/ y od świetych Duchownych Seymow / zwłaßczá Wienneńskiego/ y Trydeńtskiego/ po wßystkim świećie postánowiono/ y pochwalono dla wietßey vczćiwośći przedziwney Eucháryſtyey. Oto nákoniec/ y Bráctwá Bożego Ciáłá/ często ná niezliczonych ziemskiego okręgu mieyscách/ zdawná z przystoynym rozmysłem przyięto/ y od tych / ktorzy ná to moc y zwierzchność mieli/ nie raz potwierdzono. Ták sie gorąco chwały Páńskiey Chrześćiánie pobożni od dawnych czásow rozmiłowáli/ y ták vprzeymie sie w Pánu Bogu swoim vkocháli/ á prawie chćieli z Dawidem / áby káżdy duch Páná chwalił / y káżde koláno/ z náuki Páwłá S°. ná imie Páná Jezusowe klekáło. Niezápominájąc/ miedzy inßymi rzeczámi/ y tego/ że sam Pan y Zbáwićiel náß Chrystus Jezus/ przykłádem swym náuczył nas vczćiwośći tey nadrożßey świątośći: gdy Miásto głowne/ y stołeczne Jeruzálem/ á w nim Sale y Dom wielki y obicy obrał sobie ná tego Sákrámentu postánowienie: gdy nie przypuśćił do tych niepoiętych táiemnic ná ten czás/ iedno dwánaśćie Apostołow: gdy nád zwyczay nogi pokornie vmył vczennikom swym/ przed vżywániem tego Niebieskiego pokármu: gdy

Hiero. epis. ad Theophy.
Ambr. in. 1. Tim. 3.
Psal. 150.
Phil. 2.
Sam Pan Chrystus dał nam przikład cżczenia tego Sákrámentu

Mat. 26. Mar. 14. Lucæ 22. Ioan. 13. y 17.

Siedm pobudek do ſłużby Bożey y cżći Páńſkiey.

kazániem długim/ vcżćieł to ſwoie y Apoſtolſkie nabożeńſtwo/ gdy przydał do tey oſtáteczney wiecżerzy ſwey poważne obrzedy y Ceremonie/ Dziekowánia/ Poświecenia/ ábo błogoſłáwienia/ y niektore inße. O cżym wyráżne świádectwá mamy v Swietych Ewángeliſtow y Káncl erzow iego. A tey cżći Páná Bogá nåßego/ y rozßerzánia Chwały iego/ y rozum nas ießcże przyrodzony náucża. Boſmy nie z iedney przycżyny powinni Pánu Bogu ſłużyć. Stworzeniſmy dla tego. Obiecáliſmy to/ iego Boſkiemu Máieſtatowi ná Krzćie świetym/ wyrzekßy ſie ßátáná y pompy iego. Zbogáceniſmy y opátrzeni od niego. Kupieni práwie/ y wykupieni z rozmáitey niewoley y śmierći od niego. Vprzedzeniſmy w tey ſłużbie od niego: bo nam ſam Syn Boży/ przes trzydzieśći lat/ y niemal pułcżwártá tu ſłużył. Pobudzeni być możemy/ wßelkiego ſtworzenia przykłádem/ do tey ſłużby iego. Dłużnikámiſmy wßyſcy y winowáycámi iego. Wyſługi tedy ábo iákieykolwiek nagrody potrzebá. Nákoniec/ płáco dobrze zá rowne náße prace/ y zá żywotá náßego/ y przy śmierći náßey/ y po śmierći/ ták hoynie y ßcżodrobliwie/ że y kubek wody/ á ießcże y zimney/ dobrym ſercem dány komukolwiek/ nie tráći zapłáty ſwoiey v Páná Bogá.

Matth. 10.

Iáko ſie Brácтwo B. Ciáłá do Lwowá wprowádziło.

☞ Cżuiac ſie tedy w powinnośći Chrześćiáńſkiey y Páſterſkiey/ Jáśnie Wielebny Je° M. X. Jan Dymitr SOLIKOVVSKI/ Arcybiſkup Lwowſki/ á chcac y w Wielkim Xieſtwie Ruſkim/ świetego y goracego nabożeńſtwá przycżynić/ otrzymał y ſpráwieł to ná ten cżás/ gdy do Syxtuſá piote° Papieżá/ Krolewſka/ od świetey y ſławney pámieći Krolá Stephàná/ y Koronna Legácya y Poſelſtwo w Rzymie odpráwowáł/ że Brácтwo Przenachwálebnieyßego Sákrámentu/ w Rzymſkim Kośćiele/ Przenadoſtoynieyßey Pánny y Rodzićielki Bożey Máryey/ in Minerua názwánym/ z dawná zácżete/ y od nawyżßych Páſterzow/ y powßechnych Rzadzićielow Kośćiołá Páńſkiego Páwlá Trzećiego/ y Grzegorzá Trzynaſtego potwierdzone/ y Duchownemi ſkárby pewnych y wielkich odpuſtow zbogácone/ z tymiż niemal Przywileymi/ do Cżelnieyßego y Głownego Ruſkiego Miáſtá Lwowá/ iáko do Stolice ſwey przenieść mogł y wprowádzić. Ktore Brácтwo/ z dawná nienáruſzeniem Kátholickiey wiáry/ y godnym pochwalenia/ y náśládowánia nabożeńſtwem ſławne toż Miáſto LVVOVV/ z okolicżnymi Páńſkiego y Slácheckiego ſtanu rozmáitymi ludźmi/ ochotnie y goraco przyieło/ ku cżći y chwale Pánu Jezuſowi Zbáwićielowi ſwemu/ ná pámiatke gorzkiey meki ie°/ ná podziekowánie zá dobrodzieyſtwá iego/ y ſpráwy ś°. żyćia iego/ ná ozdobe y obrone Miáſtá tego/ náiazdom Pogáńſkim podlegáiacego/ ná wzniecenie wietße nabożeńſtwá ſwego/ ná potwierdzenie y wyznánie wiáry ſwey/ ná podpore nádzieiey ſwey/ ná wiekuiſta ſławe/ poćieche/ y zapłáte ſwa v Páná Bogá/ y ná doſkonálße y lepße opátrzenie dußnego zbáwienia ſwego. Zá co niech bedzie Pánu Bogu wiekuiſta Cżeść y chwałá/ Páſterzowi cżuynemu (ktory y potym Zakonu Societatis IESV do Lwowá wprowádzeniem/ y Mßy Mánſyonárſkiey/ z godzinámi o naświetßey Pánnie Máryey fundowániem/ y inßymi rzecżámi cżći P. Bogu/ y Owiecżkom ſwym nabożeńſtwá przycżynieł) Sławá y Niebieſka Koroná/ Miáſtu y Brácтwu temu Lwowſkiemu ochłodá/ podporá/ y wiekiem nieokreßona zapłátá: á tobie Cżytelniku miły do tákiegoż nabożeńſtwá powod/ y pobudká: Amen.

☞ Cżym ſie Lwow do ochotneg przyiećia Brácтwá B. Ciáłá pobudził.

POZYTKI
Brácтwá Bożego Ciáłá.

Jáko żadney práwie niemáß/ dla Paná Bogá roboty/ zá ktoroby ábo cżeśney y świeckiey/ ábo Duchowney/ ábo niebieſkiey y wiecżney nienáznácżono y niedano kiedykolwiek zapłáty: Ták y to Wielebne Brácтwo/

niemoże ſwey przyſtoyniey powinnośći/ y powinney (bez obo-
wiąſki ná grzech) przyſtoynośći odpráwowáć/ bez pewney od
Máieſtatu Páná Bogá w Troycy iedynego nagrody/ y bez po-
Ośm pożyt- żytku Duchownego. ☞ Ośm tákich pożytkow/ Pobożny y
kow brácrwá báczny Chrześćiánin/w tym Bráctwie vpátrzyć może.
Bożego C. ❡ Pierwßy ieſt: Wiáry ſwey o tym Przenaświetßym Sá-
I. krámenćie doſkonálße vtwierdzenie. Bo iż miedzy trudnymi
wiáry náßey Kátholickiey Artykułámi/ nie poślednieyße w tru-
dnośći mieyſce ma ten Artykuł/cudow pełny (iáko to Doktoro-
Ioan. 6. wie Kośćielni/ á miánowićie Cypryan S. Chryſoſtom/ Tho-
maß/y inßy/ wźiowßy powod z Ewángeliey świetey/obaczyli:)
może kto śnádniey przyść do łátwieyßego tych trudnośći wyro-
zumienia y poiećia/częſtym temu Sákrámentowi oddánym po-
kłonem/y nie ták rzadkiem iego vżywániem. Bo zwyczay czę-
ſty/y w głebokie náuki/ y w trudne rzemieſłá ludźie wpráwia:
y trudnośc nałogiem y zwyczáiem łátwiey obchodzi: A ten też
Lucæ 24. Sákráment Duchowne oczy/iáko onym dwiemá Vczniom Páń-
ſkim w Emaus/oświeca: y dla tego ieſt Chlebem żywotá y ro-
Eccl. 15. zumu w piśmie świetym názwány.
II. ❡ Wtory niech bedzie: Wiáry ſwey o prawdziwey/iſtotney/
y rzeczywiſtey bytnośći Páná Jezuſowey w tym Sákrámen-
ćie/z wielką w niebie zápłátą/wyznánie/ bądź przy Mßách y
Proceſsyách Bráckich/ bądź przy prowádzeniu Euchároyſtyey
do chorych/bądź inßym ktorym ſpoſobem. Bo niepochybny ieſt
w słowie/ktory powiedzieć raczył: Ze ſie tego y przed Aniołámi
ſwemi/iáko v S°. Łukaßá nápiſano/ y przed Oycem Niebie-
Lucæ 12. ſkim/ iáko S. Mátheuß wſpomina/Syn człowieczy niezáprzy/
Matt. 10. kto ſie go tu przed ludźmi niezáprzy.
III. ❡ Trzeći być może: Podporá nádźieiey o zbáwieniu ſwym/ y
o grzechow odpußczeniu. Bo w tym vczynić mu wielkie ſerce y
otuche może/ naprzod zupełny odpuſt/ á iáko drudzy/ácż nie wł-
áśnie/zwykli mowić/ Miłośćiwe Láto/tym dáne/ ktorzy do
Bráctwá wpiſáć ſie dáią/á przy tym ſpowiedź czynią/y do Bo-

żego Stołu przyſtepuią. Potym vczeſnictwo rozmáitych v-
czynkow dobrych/wßyſtkiey Bráciey y Sioſtr Bráctwá te-
go: gdźie ſie ono pełni/co Dawid S. nápiſał: Jeſtem ia/ Pſal. 118.
Pánie/vczeſtnikiem wßytkich boiących ſie ćiebie: Y gdźie/iá-
ko w iednym duchownym ćiele/ co krwie ſercu zbywa/ to ſie
ná inße tegoż ćiáłá częśći pewnie zlewa. Wiec y to ſamo/że
nie do iedne° vczynku dobre°/ſamo Bráctwo/káżdemu po-
iedynkiem/powod y pobudkę dáie. A iáko gorące ludzkie/á-
bo y bezrozumnych źwierząt przyrodzenia y nátury/ śmiel-
ße y meżnieyße poſpolićie bywáią: ták y do Páná Bogá z
Ezechiaßem Krolem więtße z ſtrony zapłáty/ſerce miewa/y Iſa. 38.
pewnieyßą w nim nádźieię pokłáda/kto ſie ná rozliczne vczyn
ki pobożne/z miłośći Bożey ná tym świećie zdobywa. A o-
krom tego/y ſame inße odpuſty/ták wielkie y ták częſte/ iáko
ſie niżey obaczy/ do tego niepomáłu/ káżdemu w tym Brác-
twie dopomogą. A ieśli komu z odpuſtámi tymi dobrze/nam
oziębłym/y do vczynkow pobożnych leniwym/bárzo dobrze.
Bo ſie onymi/z Skárbnice Duchowney/ ále pewney/ zaſług
Syná Bożego/y Swietych iego/ w Kośćiele Páńſkim zbo-
gacamy.
❡ Czwarty niech bedzie: Vczczenie Máieſtatu Páná ná- IIII.
ßego Jezuſa Chryſtuſa/ dla nas dobrowolnie á miłośćiwie
w tym Sákrámenćie znieważonego. Dotknełoſie w przed-
mowie/ iż zdawná ſie o rozmáite vczczenie Chryſtuſa Páná
w tey świątośći/przodkowie náßy/ſtáráli: ázaż to máły te-
dy Bráctwá tego pożytek bedzie/kiedy/áby Duchownie tyl-
ko/ kto dwá pieniądzá z oną vbogą Wdową ná Bożą chwa- Luc. 21.
łę tám przynieśie/gdźie inßy przykłádem S. Dawidá/tálen- 1. Para. 29.
tow/y cetnarow złotá y śrebrá nieżáłowáli: ábo że kto báń- Luc. 7.
kę Oleyku ná głowę y ná nogi Páńſkie/z Mágdáleną/świe- Ioa. 12.
tą oną grzeßnicą/wyleie/ gdyż zdawná inßy/Aptek cáłych/iż
ták rzekę/ Chryſtuſowi by byli ná cześć iego nieżáłowáli: Mar. 14.
A komużechmy proße/ná niebie y ná źiemi więcey powinni/

miedzy Aniołámi/ świetymi duſzámi/ y ludźmi/ nád Pán
Jezuſa/ ták wielkiego Dobrodzieiá náſzego/ Tworce/ Rzą
dźićielá/ Pośrzednikâ/ y Zbáwićielá naſzego: Azaby też to ni
wielki/ y nam niepożyteczny rozum/ temu ſie zá żywotá/ áb
iedno przes kilká/ ábo kilkánaśćie lat przyſłużyć/ ktoremu ſi
wſzyſcy muśiemy/ ná ſad poiedynkowy po śmierći/ á ná ſad
powſzechny/ y Seym wálny/ oſtáteczny/ ná końcu świátá p
zmartwychſtániu/ badź rádzi/ badź nierádzi ſtáwić.

V. ¶ Piaty ieſt: Duſze ſwey miley lepſze opátrzenie: zá żywo-
tá/ przy śmierći/ y po śmierći. Zá żywotá opátrzyć ſie duſz
może/ cześtym tey Swiatośći vżywániem: ktore to Bráctwo
Troie do Sákrámentu poſpolite gotowánie. záleca. Zá ktorym ná duſze/ z tym troiákim przygotowániem/
to ieſt/ z dobra wiára/ z dobrym ſumnieniem/ y śrzedniem
nabożeńſtwem/ do Sákrámentu tego idaca/ moga ſie zlewáć
one pożytki/ rozmáite/ od rozlicznych Piſarzow Kośćiołá
Bożego wyliczone/ á z piſmá ś./ Ktore drzewo dwánaśćie
Apoc. 22. Owocow co Mieſiac wydáiace y przynoſzace/ wſpomina/
powod wziawſzy/ do dwunaſtey liczby zgromádzone y ſku-
pione: to ieſt/ Wiáry vmocnienie/ Nádzieiey podporá: Mi-
Dwánaśćie pożytkow z vżywánia Eucháryſtiey. łośći Bożey rozżarzenie: Meki Páná Jezuſowey wznow
nie: Duſze y ćiáłá poświecenie/ á przytym nákarmienie Du-
chowne/ y poſilenie: grzechow powſzednich odpuſzczenie: od
śmiertelnych obroná: w kłopotách y trwogách pośiłek y
ochłodá: ſkłonnośći do świátá/ y złych pożadliwośći pohá-
mowánie y martwienie: á nákoniec/ z Boſtwem y Człowie-
czeńſtwem S. Chryſtuſowym zbáwienne y potrzebne duſz y
ziednoczenie. Przy śmierći záśie/ nie ládá opátrzenia duſzy
przybedzie/ pozwoleniem zupełnego odpuſtu vmieráiacym
w tym Bráctwie/ z ſpowiedzia y pokuta przyſtoyna/ ná kto-
rymbykolwiek mieyſcu/ y ktoregokolwiek czáſu/ nieuchronna
śmierć ie záſtałá. Po śmierći nákoniec/ wielki ſie Duchow-
ny rátunek weźmie/ z vczeſnictwá modlitw y vczynkow do-
brych Bráctwá tego/ znácznie y pewnie po Chrześćiáńſtwie

roſtrzewionego. Bo to pewna/ iż iáko żywy żywego/ miedzy
inſzymi rzeczámi/ modlitwa rátowáć może/ ták y vmárły
żywego (ná przykład/ Swiety w niebie kroluiacy/ pielgrzy-
má ziemſkiego) żywy náwet vmárłego/ modlitwa/ iáłmu- Cztery rátunki vmárłych.
żna/ y poſty/ á naprzod Przenagodnieyſza Ofiára Mſzey
świetey wſpomodz może. Czego y piſmo S. niezámilczáło.
¶ Szoſty należy do vczćiwſzego y pretſzego opátrzenia/ VI.
przypadkom y ſkáźie podległego człowieczeńſtwá ludzkiego.
Bo nie nowiná w Bráctwiech/ Bráćia y śioſtry nedza śći-
śnione porátowáć: nie nowiná obumárłe ćiáło/ vczćiwie do
grobu/ Bráctwu prowádzić/ tych zwłaſzczá/ ktorzy te łáſke
zá żywotá/ ſpolna w winnicy tey Páńſkiey robota y pilnośćia
v Bráctwá ſobie záſłużyli. A Duch Boży zátym w piśmie Preu. 18.
świetym mowi: Brát rátuiacy brátá/ ſtoi zá miáſto obron-
ne. y reká reke omywa/ iáko dawne ieſt przyſłowie.
¶ Siodmy śćiaga ſie/ do świeckiey máietnośći rátunku VII.
łácnieyſzego. Jednáć też to miaſt ktorychkolwiek obroná/ á Prou. 18
iáko Sálomon nápiſał/ namocnieyſza wieżá/ Jmie Páńſkie:
á coż Boſtwo y Człowieczeńſtwo w Sákrámencie iſtotnie y
rzeczywiśćie bedace? Sámo Naświetſzego Sákrámentu/
przes rece świetey Klary/ w oſtáteczney y gwałtowney po- Ex hiſtoria ad Alexand. 4 Papam miſſa.
trzebie/ z Kośćiołá do murow/ od Sáracenow obleżonych w
Aſsyżie Włoſkim Mieśćie wynieśienie/ przed czteremá ſty
lat niemal/ z murow Poháńce one y Turki zwáliło/ y cześćia
o vćieczke/ cześćia o choroby/ á miánowićie o ślepote/ przy-
práwiło. A ná tym rátunku izali máło ludziom należy/ kie-
dy kto iedne tylko táka ná świećie wolna lichwe od Páná
Bogá bierze/ gdy cokolwiek z domu ſwoiego/ według woley
ſwey/ ábo ná cześć Boża/ y w tym ſamym Bráctwie/ ábo ná
bliźnich ſwych/ zwłaſzczá tegoż Bráctwá rátunek obráca/ ná-
uka y przykłádem Bráctwá tego pobudzony? Bo lichwe od Prou. 19.
Páná Bogá bierze/ mowi piſmo świete/ kto litość nád vbo- 2 Cor. 9.
giem pokázuie: y kto hoynie śieie/ z błogoſłáwieńſtwem y z-
przyczynkiem żnie.

VIII. ❡ Oſmy y oſtáteczny ieſt/ Sławy ſobie przed Pánem Bo=
giem y ludźmi wielkiey/ pewne przyczynienie. Stoi ſam ty=
tuł Bráctwá Bożego Ciáłá/ przed Pánem Bogiem/ zá krew
Páńſką/ y Slácheckę. A pewnie nie ieden y veraz/ y w poto=
mne czáſy/ do Lwowá przyiechawßy/ á oſobliwy porządek
Bráctwá tego vyrzawßy/ záwoła z świętym onym Pátryár=
Gen. 28. chą Jakobem: O záprawdę Pan Bog ieſt ná tym mieyſcu:
á iam tego nie wiedział. A iáko y Apoſtoł S. Páweł mowi/
1 Cor. 14. Padßy ná oblicze ſwe/ chwálić będzie Páná Bogá/ przyzna=
wáiąc to/ że tu Bog mießka. A owe náoſtátek błogosłá=
wieńſtwá y dobrorzeczenia dźiatek/ y wnękow/ y práwnę=
kow twoich/ o miłe á wielebne Bráctwo/ zá coć ſtáną/ kie=
dy ná czáſy wiekiem niezámierzone/ wßyſtkim niemal wam/
dźieći wáße/ ábo naſtępcy/ namiáſtkowie y potomkowie wá=
ßy dźiękowáć będą/ żeśćie im tákie ſkárby/ y vpominki Du=
Hier. 35. chowne (iáko Jonádáb w ſtárym Zakonie Rechábitom/ ná=
Bráctwá y uki y vſtáwy pewne) kiedy zoſtáwili/ y żeśćie w tym głow=
w ſtárym zá= nym Ruſkiem Mieśćie/ przed Zydy/ Sáráceny/ Turkámi/
konie były. Tatárámi/ Grekámi/ Ruśią/ Ormiány/ ktorych v was nie=
ſkąpo/ y przed rozlicznymi kácerzámi/ ktorzy do was z Ru=
ſkiego Xięſtwá nádieżdżáią/ Páná Jezuſá ſię nie wſtydźili/
poniżony dobrowolnie Máieſtat ie°/ zwierzchnymiśćie ob=
rzędámi wſtawili/ męki iego pámiątkę wznowili/ y wieczne=
gośćie błogosłáwieńſtwá iego/ Lwowá ſwego/ y Ruſkiego
kráiu/ mądrze domieśćili. Krotko o pożytkách/ wyliczyć
odpuſty krocey ießcze niezáwádźi.

ODPVSTY
Bráctwá Lwowſkiego Bo=
żego Ciáłá/ częśćią od Páwłá Trzećiego/ częśćią od Grzegorzá Trzynaſtego/ Papieżow/ y Nawyż=ßych Páſterzow y Biſkupow/ Rzymiánom naprzod zdawná pozwolone.

KAżdemu w to Bráctwo wpiſáć ſię dáiące=
mu/ á tegoż czáſu Spowiedź czyniącemu/ y Na= 1.
świętßy Sákráment Ciáłá y Krwie páńſkiey przyi=
muiącemu/ zupełny odpuſt (to ieſt/ wßyſtkiey mę=
ki docześney Czyscowey/ zá przeßłe grzechy odpußczenie/ y
pokut Kośćielnych/ ktore nam ná ſpowiedźiách poſpolićie y Co ma zupeł
częſto/ nie według wielkośći y mnoſtwá grzechow/ y nie we= ny odpuſt/ á=
dług dawnych Kośćiołá Bożego vſtaw dáią/ pewną na= bo indulgen=
grodę) pozwolono. tia plenaria.
❡ Trwáiącemu ſtátecznie w tym Bráctwie/ y vmieráiące=
mu/ gdźiekolwiek go śmierć żywotá zbáwi/ przynamniey 2.
ſpowiedź czyniącemu/ zupełny tákże odpuſt dano.
❡ W dźień Bożego Ciáłá/ ábo w oktawę weſołego Kátho= 3.
lickiego święta tego/ do Bożego Stołu po ſpowiedźi idące=
mu/ tákiż odpuſt/ á iáko drudzy názywáć zwykli/ Miłośćiwe
Láto/ pozwolono.
❡ Ná káżdy Piątek/ káżdy z Bráctwá tego/ ktoryby przed 4.
Ołtarzem Sákrámentu Páńſkiego/ śiedḿ paćierzy/ y śiedḿ
kroć Anielſkie pozdrowienie zmowił/ zá podwyżßenie wiá=
ry świętey Kátholickiey/ y wykorzenienie Kácerſtw y nie=
wiernych/ otrzyma ſto dni odpuſtu.
❡ W wielki Czwartek/ káżdy z Bráctwá tego/ ſpowiedź 5.

przyſtoynie czyniący/ otrzymawa ſiedm lat odpuſtu/ y ſiedm
Quadragení co ſą. quadragen. A quadrageny/ ábo quarenteny w oney kośćiel-
ney pokućie/ folgę czynią/ y nagrodę Kośćiołowi y P. Bogu
dáią/ ktorą kto miał przez dni czterdźieśći/ co rok/ ſurowiey/
według ſtárodawnych Praw Kośćielnych czynić y odprá-
wowáć. A ieſli tegoż dniá v Ołtarzá Bożego Ciáłá/ Sá-
krámentu Ciáłá y Krwie Páńſkiey nabożnie przyimie/ dźie-
ſięć lat/ y quadragen doſtąpi.

7 ¶ Co Mieſiąc w trzećią Niedziele mieſięczną (kiedy Pro-
ceſſya Bráctwá tego przypada záwżdy) Sákráment Páńſki
v Ołtarzá Bráckiego przyimuiący/ też dzieſięć lat/ y dzieſięć
quadragen otrzyma.

8. ¶ Káżdemu z Bráctwá tego/ ktory zá Naświętſzym Sá-
krámentem w Bráckiey Mieſięczney Proceſsyey poydzie/
ſto dni odpuſtu pozwolono.

9 ¶ Ktokolwiek z Bráctwá tego/ Grob Páńſki/ w Kośćiele
Lwowſkiem/ gdzie to Bráctwo fundowano/ w Wielki
on przed Wielkanocą tydzień náwiedzi/ po ſpowiedzi/ śiedm
lat odpuſtu/ y śiedm quadragen mieć będzie.

10 ¶ Ktokolwiek bądź z Bráctwá tego/ bądź z inſzych wier-
nych Páná Chryſtuſowych/ płći oboiey/ zá Nachwálebniey-
ſzym Sákrámentem ábo poydzie do chorego/ ábo ieſli ma iá-
ką przeſzkodę/ zmowi zá onę chorą oſobę/ Paćierz y Zdrowę
Máryą/ ilekroć iedno to vczyni/ zá káżdem rázem/ ſto dni
odpuſtow ziedna ſobie/ y otrzyma.

VSTAWY
Bráctwá Bożego Ciáłá/ ták Rzymſkiego/ iáko y Lwowſkiego/ z powinnośći/ wyięte z liſtow przerzeczonych dwu Papieżow.

STáráć ſię o to Bráćia máią/ áby z przyſtoyną 1.
vczćiwośćią Naświętſzy Sákráment/ v Fáry przed-
nieyſzey/ ábo w Kośćiele Metropolitáńſkim/ y po inſzych Lwo
wowi przyległych Fárách ábo Kośćiołách/ chowano/ y do
chorych vczćiwie prowádzono. Acżkolwiek to ſtáránie wię-
cey będzie należáło ſtárſzym w Bráctwie/ ábo od nich náznà-
czonym/ niżli wſzyſtkim.
¶ Kiedy obaczą álbo wyrozumieią/ iż do chorego Kápłan z 2
Nachwálebnieyſzym Sákramentem idzie/ pilnośći w tym
przyłożą/ ábo żeby ſami Sákráment Páńſki prowádzili/ ábo
żeby kogokolwiek z przednieyſzych w domu ſwym wyſłáli: á-
bo żeby przynamniey/ zwłaſzczá Białegłowy/ Paćierz y An-
ielſkie pozdrowienie/ zá chorego w domu/ ábo gdziekolwiek
poklęknąwſzy zmowili.
¶ Co Mieſiąc w trzećią Mieſięczną Niedziele/ máią do 3
Fáry chodzić ná Proceſsyą z Przenadoſtoynieyſzą Swiąto-
śćią/ y ná Mſzą świętą o tymże Sákrámenćie: y to opátrzyć/
áby przy podnoſzeniu Sákrámentu Páńſkie°/ ná teyże Mſzy/
pochodni Bráckich kilká zápalono: ábo żeby wſzyſtko Brác-
two świece w rękách trzymáło.
¶ Co tydźień/ wſzyſcy z powinnośći mowić máią pięć Pa- 4
ćierzy/ y pięć zdrowych Máryi/ ku czći temu Nadoſtoyniey-
ſzemu Sakrámentowi/ y ná pámiątkę pięći przednieyſzych
ran Páná Jezuſowych. co może być poſpolićie we czwartki.
¶ Co rok/ w piątek po święćie Bożego Ciáłá/ máią być ná 5
proceſsyey poránu z świecámi zápalonymi/ zgodnie z Brá-
ctwem Rzymſkim. A ieſli będzie ná ten czás kazánie/ ſzko-
dá go będzie opuſzczáć.
¶ Stáráć ſie máią/ áby chore z Bráctwá náwiedzano/ y á- 6.
by do Sákrámentu Pokuty świętey/ y Ciáłá Páńſkiego przy-
gotowano/ te zwłaſzczá/ ktorzy o tym nie myślą: ktore ſtárá-
nie naprzod ſtárſzym Bráctwá tego będzie należáło.

VSTAWY

Z przyſtoynośći / zwłaſzczá dla otrzymánia Odpuſtow / od tychże Papieżow pozwolonych.

1. NA początku wſtąpienia ſwego do Bŕác-
twá/przyiąć po ſpowiedzi Naświętßy Sákrá-
ment/Ciáłá y Krwie Syná Bożego.
2. ¶ Co tydzień w Piątki/mowić przed Ołtarzem
Naświętßego Sákrámentu/śiedm Pacierzy/y śiedm Zdro-
wych Máryi/zá wywyżßenie wiáry Kátolickiey/á kácerſtw/
tákże też y niewiernych/ wykorzenienie.
3. ¶ Co Mieſiąc ſtáráć ſie o vżywánie Naświętßego Sákrá-
mentu/ná Mßy Bráckiey/ w trzećią Mieſięczną Niedzielę.
4. ¶ Corok w dzień Bożego Ciáłá/ábo w Oktawę/ gotowáć
ſie do Bożego Stołu.
5. ¶ Corok w Wielki Cżwartek ſpowiedáć ſie / á potym raz
przynamniey po ſpowiedzi/Grob Páńſki v Fáry náwiedzić.
☞ Niech wie káżdy o tym/iż będąc bliſkim śmierći/zupeł-
nego Odpuſtu/ábo Miłośćiwego Látá doſtąpi/ y od wßel-
kich grzechow/zá ktore pokutuie/rozgrzeßony być może/gdzie
kolwiek ſie mu na ten czás być tráfi/Spowiedź świętą przy-
ſtoynie vczyniwßy/y Nachwálebnieyßy Sákráment przyią-
wßy: ktore od grzechow wßelkich/ by też ſnadź y Nawyżßey
ſtolicy Apoſtolſkiey/to ieſt/Papieżowi záchowánych/rozgrze-
ßenie/trzy kroć zá żywotá/káżdemu z Bráctwá/przes poſłu-
gę zakonnego ábo świeckiego (od Arcybiſkupa potwierdzo-
nego) Kápłaná / ieſt od Páwłá trzećiego Papieżá pozwo-
lone: á od Grzegorzá trzynaſtego/do czáſu wſtąpienia w to

Bráctwo/do godziny śmierći/y do świetá ábo Oktawy Bo-
żego Ciáłá/ieſt obiaśnieniem y declárácyą/przywiązáne.

PRZYCZYNEK.

DOłożył tego w Vſtáwách Bráctwá
Rzymſkiego / Papież Páweł Trzeći / iż wolno
Bráctwu Bożego Ciáłá do tych obowiązek/kto-
re inße ießcże/przyſtoyne y ſłußne/według potrze
by/z tąż władzą y obowiązką/z ktorą ſą drugie przerzeczone/
przyczynić/ ábo też y z przerzeczonych nieco / iáko potrzebá
znieśie/odmienić. Przetoż y ten przyczynek/ od tych ktorzy
ná to moc mieli/z dobrym rozmyſłem y ſpolną namową po-
dány / ſłußna áby był ochotnie przyięty/y pilnie záchowány.
¶ A naprzod/áby y po śmierći/zmárłey Bráciey y Sioſtr 1.
niezápominano / zdáłá ſie rzecz przyſtoyna / áby dwá kroć
przez rok/Mßą zá vmárłe z Bráctwá tego v Fáry śpiewa-
no: y ná niey krotkie kazánie / z wyliczeniem zmárłych oſob
czyniono. Ná co wßyſcy z Bráctwá tego áby ſie ſchodzili/
ſtáráć ſie máią / to ieſt/ w piątek po Oktawie Bożego Ciáłá/
y názáiutrz po świećie vrocżyſtym/ Obrzezánia y miánowá-
nia Páná Jezuſowego/ álbo iáko poſpolićie mowią/ Nowe-
go Látá.
¶ Piękna też to będzie/ná Mieſięczne proceſſye/z Naświę- 2.
tßym Sákrámentem z świecámi chodzić : á tegoż dniá ofiá-
ry nieopußczáć/ktora do ſkrzynki bráckiey kłádzioná być ma.
¶ Kiedy ſie o vmárłym z Bráctwá dowiedzą/ábo przyna- 3.
mniey gdy ie ſtárßy Brácki obeśle/myślić o tym będą / áby
ſię y tá Chrześćiáńſka poſługá nieopuśćiłá: bądź przes oſoby
ſwe/bądź przes iákiekolwiek záſtępce/ álbo namiáſtki / ieſli
ſnádnie będzie być mogło.
¶ Co tydzień we Mßą Mánſyonárſką álbo záraz po niey 4.

we Czwartek Mßa bedzie czytána/ o Naświetßym Sákrá-
mencie/ v Oltarzá Bożego Ciáłá/ ktorą Káplan Bráctwá
tego odpráwi. Bárzo dobrze Bráćia y Siostry vczynią/ kie-
dy tego nabożeńſtwá nieopußczą.

¶ Bluźnierze tego wielce cudownego Sákrámentu/ bądź
hámowáć słowy/ y vſkrámiáć máią/ bądź z nimi wrozmowy
o tym ſie nie wdáwáć: wßyſtkim zá tym dobry przykład z-
śiebie dáiąc/ w wierze o tym Sákrámenćie wielkiey/ vczći-
wośći zwierzchney/ Mßey świętey słuchániu nabożnym/
w vżywániu tey świątośći częſtym: grzechow/ á miánowi-
ćie lichwy/ pijáńſtwá/ y ćieleſney roſpuſty wiárowániem pil-
nym/ niezgodnych iednániem/ miedzy ſobą społeczney Chrze
śćiáńſkiey miłośći y iednośći záchowániem/ y w rozmáitych
Cnotách poſtępowániem/ y wytrwániem/ ná cześć y chwa-
łę Páńſką/ inßych zbudowánie/ á ſwoię pewną
v Páná Bogá zapłátę.

PRZESTROGI
Około porządku Bráctwá
Bożego Ciáłá.

NIechay to táyno niebedźie Bráćiey y śio-
ſtrom Bráctwá Bożego Ciáłá/ iż pewne Rzym-
ſkie Bráctwo/ tegoż nazwiſká/ y Tytułu/ Vrzę-
dow/ y vrzędy ſwe w tym Bráctwie máiących
ludźi ma niemáło. Bo okrom Protektorá y Obrońce/ máią
Deputatow pięć/ Rádney Bráćiey álbo Conſyliarzow trzy-
naśćie/ Syndykow dwu/ Wiſytatorow ośmi/ Kánclerzá ie-
dnego/ Sekretarzá iednego/ Kápellaná iednego/ Mándá-

tarzá

tarzá iednego/ y Doktorá iednego.

¶ Ale iż v nas we Lwowie/ y potrzeby ták wiela vrzędni-
kow niemáß/ y trudnośći w tym mnoſtwie náleść ſie zá czá-
ſem może niemáło/ niechay ſie o te przynamniey oſoby/ y v- Vrzędnicy
rzędy/ Fárſkie Bráctwo Lwowſkie/ Naświętßego Sákrá- Bráccy.
mentu/ záwżdy ſtára: to ieſt/ o Protektorá/ Kápellaná/ Ad-
miniſtratorá álbo Stárßego/ Conſiliarze álbo Rádne/ Eco-
nomá álbo Száfárzá/ Kánclerzá álbo Piſarzá/ Prowiſory
álbo Wytrykuße/ Zákryſtyaná álbo Dzwonniká/ y ſtárßą
Mátkę/ z pomocniczkámi.

☞ Naprzod tedy potrzebá/ áby miáło Bráctwo to Pro- Protektor.
tektorá ábo Obrońce/ człowieká ſtanu znácznieyßego/ á Ká-
tholiká dobrego/ do ktoregoby ſie o pomoc y obronę czáſu
przygody y potrzeby wielkiey vćiekáło. A tym może być ábo
Je° M. X. Arcybiſkup Lwowſki/ ábo Je° M. Pan Stáro-
ſtá Lwowſki Kátholik.

¶ Powtore/ trzebá Bráctwu Kápellaná/ przykłá- Kápellan.
dnego/ y do pracey ochotnego ſługi Bożego: ábo właſnie
Bráckiego/ álbo przynamniey z Káplanow Fárſkich prze-
bránego. Ten Mße przerzeczone/ to ieſt/ Czwartkową/ Zá-
łomße/ y czáſu potrzeby/ Mieſięczną/ odpráwi: y w Ducho-
wnych rzeczách/ ile bedźie mogł ſłużyć Bráctwu bedźie:
Ochędoſtwá też Kośćielnego przy Ołtarzu Bráckiem/ ábo
Naświętßego Sákrámentu/ czáſem doglądáć bedźie. Tenże
przy dwu żálomßách/ ieſli ſie kto inßy tey prace z miłośći Bo-
żey niepodeymie/ ábo kazánie do Bráctwá v Fáry w Kośćie-
le z kázálnice z wſpominániem imion zmárłych w Brác-
twie/ vczyni/ ábo przynamniey vſtáwy Bráctwá tego z Prze-
dmową/ y odpuſty/ y záraz Regeſtr zmárłych z Bráctwá v
Ołtarzá przeczyta.

¶ Potrzećie/ obiorą Adminiſtratorá álbo Stárßego Brác- Stárßy.
twá tego/ człowieká mądrego/ ſtátecznego y pobożnego/ á cu
záwżdy/ á bo iákoby záwżdy mießkáiące°. Te° vrząd bedźie/

rzędu

rzodu w Bráctwie doglodáć/iáko napilniey: co przyſchadzkách (o ktorych ſie niżey powie) przekłádáć ſie ma/náznáczáć: záchowánia vſtaw przeſtrzegáć/trudnośćiam zábiegáć: Száfárzá liczby z Conſyliarzmi ábo Rádnymi/ná poczotku Roku ſłucháć: y Prowizorom tegoż czáſu przy przednieyßey/álbo wßyſtkiey Bráćiey/ochedoſtwo y ſprzety Kośćielne Bráckie vkázáć ſobie roſkázáć. Jego też vrzod bedźie/ieſliby kto z Bráctwá/bedoc bliſkim rozłoczenia z tym świátem/nie myſlił o opátrzeniu duße ſwoiey / przes świete Sákrámenty/ſtáráć ſie o to / żeby go w Chrześćiáńſkiey powinnośći zániedbáney vpomniano/y do pożytecznego opátrzenia duße iego przywiedziono. Może być ſtárßym y Duchowny y świecki.

Stárßa mátká. ¶ Toż vczynić zſtrony Białychgłow: áby ſtárßo Mátke nád ſobo miáły/ Meżátke álbo Wdowe/w rozumie y w nabożeńſtwie okazáło: ktoraby też rzodu/ nabożeńſtwá/ vſtaw chowánia / y ſtátku miedzy biało płćio pilnowáłá / y o nawiedzenie chorych z Bráctwá / pilnie ſie ſtáráłá / zwłaßczá śmierći bliſkich/ábo o zbáwieniu ſwym niemyślocych.

Pomocnicżki Przydáć iey záſie dwie inße dla pomocy / y dla rozmáitych przypadkow/niezáwádzi/ bodź wdowy/ bodź meżátki.

Rádni. ¶ Po czwarte / trzebá Bráctwu dwu Conſyliarzow álbo Rádnych. Tych ſie ſtárßy/w przypadkách pewnych/w Rádźie/y zdániu ich dołożу: y ieſliby czáſem Bráckiey ſchadzki nád zwyczay potrzebá/z nimi ſie námowi. Onych też powinność bedzie/ ſtárßym w vrzedzie iego pomocy dodáwáć: y ieſliby wpowinnośći ſwey ſtábiał/vpomináć y przeſtrzegáć/ á z nim poſpołu y iednoſtáynie/ o dobrym rzodzie Bráctwá tego przemyſláwáć.

Száfarz. ¶ Po piote / pieniedzy Bráckich / ſkodkolwiek Bráctwu Pan Bog ie poſle/ßáfárzá potrzebá: ktorego y Ekonomem názywáć z Greckiego iezyká mogo / człowieká Páná Bogá ſie boiocego y ludzkiego. Ten według woley y zdánia Brá-

ćiey/á zwłaßczá Stárßego/ Rádnych/ y Prowizorow/ pieniodzmi bedzie / ná Bráckie / zwłaßczá Kośćielne ochedoſtwo ßáfował: iáłmużny y ofiáry wźiete / y rozchody z nich w Regeſtr terminował/ y ze wßyſtkiego / co rok/po Nowym Lećie/ kiedykolwiek / Stárßemu y Rádnym / liczbe czynił. Skrzynká Brácka/ tám ſie chowáć bedzie/ gdzie ſie Bráćiey ſpodoba.

Piſarz. ¶ Po ßoſte mieć ma to Bráctwo Kánclerzá / ábo Piſarzá/ człowieká bácznego y vkłádnego. Jego vrzod bedzie/dármo wpiſowáć w Regeſtr te oſoby/ktore Bráctwo przyimuio. A po śmierći ich / káżdego w inßym Regeſtrze nápiſawßy/ też zmárłe oſoby/Kápłanowi Bráckiemu poſyłáć/dla wſpominánia ich przy żałomßách.

Prowizorowie. ¶ Po śiodme/ potrzebá Bráctwu y dwu Prowizorow/ábo Wytrykußow/ludzi bácznych/ pilnych y pobożnych. Vrzod ich bedzie/ſtáráć ſie áby wczás na Kazániu/Proceſſyo/Schadzki/ Żałomße / álbo inße Bráckie rzeczy zápowiedano/ ieſli Káznodzieiá zápomni/ álbo zániecha: y w Piotek przed Mieſieczno Proceſſyo/ chorogiewke Brácko / álbo y inße/w Chorze v Fáry wyſtáwiano. Tákże też dáne iáłmużny y ofiáry zbieráć/y do Száfárzá oddáwáć/ y Bráckie rzeczy wßelkie/ bodź do pogrzebu należoce/ bodź do ochedoſtwá Kośćielnego / bodź inße ktorekolwiek/ pilnie y wiernie chowáć. okrom pieniedzy/ ktore bedo przy ßáfárzu. Onym ſie też ma dáwáć znáć z domow Bráckich/bedzieli tego potrzebá/o niebeſpiecznie chorych ábo vmárłych: áby ie zá żywotá świotośćiámi Kośćielnemi / á po śmierći pogrzebem przyſtoynem opátrzono / zwłaßcza gdyby nie było nikogo / ktoryby o to ſie ſtárał. Ciż liczbe Stárßemu/y przednieyßey Bráćiey/ raz w rok po Nowym Lećie vczynio z tego/czego ſie im Bráctwo powierzy.

Dzwonnik. ¶ Ná koniec/trzebá Bráctwu y Zákryſtyaná ábo Dzwonniká/ktory Chorogiewki przede mßo Mieſieczno bedzie wy-

ſtáwiał/ y Ołtarzá Bráckiego/ ábo ochedoſtwá iego wßelkiego/ y czáſem dzwonienia ná Bráckie Zálomße/ álbo ktorekolwiek wotywy/ gdy mu oznaymio/ dogladał.

Dochody Vrzednikow Bráckich. ¶ Dochody wßyſtkich bedo/ ſławá dobra v ludzi/ dziekowánie od Bráciey y Sioſtr/ y zá nie modlitwá/ á ná koniec v Páná Bogá zapłatá. Wßákże iednák przyſtoi dla ſłußnych przyczyn/ áby ſie ná Kápellaná y Dzwonniká/ oko y wnagrodzie miáło. Z ſkrzynki tedy Bráckiey/ da ſie ná kwártał Kápellanowi grzywná/ Dzwonnikowi pułgrzywny.

Ofiáry. ¶ Ofiáry Mßy Brackich/ bodź Niedzielnych bodź inßych/ do ſkrzynki Bráckiey kłáść ſie máio/ ktore ßáfarz zánieſie/ wźiowßy ie od Prowizorow.

Schadzki. ¶ Schadzki Bráckie/ czterykroć do roku bedo/ ſamey meßczyzny/ ná mieyſce/ ktore ſobie zá ſpolno namowo obioro: to ieſt/ w Niedziele po Nowym Lećie/ w Niedziele Przewodno/ w Niedziele po Oktawie Bożego Ciáła/ y w Niedziele po wßech Swietych. Ná tych ſchadzkách o porzodku/ álbo przypadkách/ álbo potrzebách Bráckich/ po Káznodźieyſkim/ ábo Kápelláńſkim krotkiem w domu vpomnieniu/ námáwiać ſie bedo. A w one Niedziele/ ktora bedźie po Nowym Lećie/ Vrzedniki Bráckie/ ábo odmienio/ ábo ktorekolwiek potwierdzo: wotuioc ná to/ po vczynioney naprzod

Odmiáná Vrzednikow.

modlitwie/ y Kápłáńſkiey przedmowie/ ábo kártkámi piſanymi/ táiemnie podánymi/ álbo vſtnym zdánia ſwego opowiedzeniem/ iáko ſie námowio. W też niedziele/ czas złożo do ſłuchánia liczby y ráchunku Száfárzá z pieniedzy/ á Prowizorow z inych rzeczy. Oſtátká Duch Boży/ rozum przyrodzony/ y przypadki/ ábo potrzeby potoczne/ tych ktorzy ſo/ y bedo w tym Chwálebnym Bráctwie/ náuczo. Wßákoż wolno bedźie co nowego Bráctwu temu/ z rozmyſłem przyczynić. Wolno też bedźie/ zá gwałtowno y ſłußno przyczyno/ y ſpolno namowo/ rzeczy niektore tu położone/ odmienić.

Spoſob obieránia Vrzednikow.

Liczbá.

Litánia

LITANIA
O Przenachwálebnieyſzym Sákrámenćie Ciáłá y Krwie Páná Jezuſowey/ z Piſmá świetego/ y z Doktorow Kośćielnych zebrána.

Kyrie eleyſon. Chriſte eleyſon. Kirie eleyſon
Pánie zmiłuy ſie. Jezu Chryſte zmiłuy ſie. Pánie zmiłuy ſie nád námi.
Jezu wyſłuchay nas. Jezu przyimi prosby náße.
Oycże Niebieſki Boże. Zmiłuy ſie nád námi.
Synu Odkupićielu świátá Boże/ Zmiłuy. etc.
Duchu S. Boże. Zmiłuy etc.
Troyco Swieta iedyny Boże/ zmiłuy etc.
O Jezu Chlebie żywy/ ktorys z niebá zſtąpił. Zmiłuy ſie nád (námi. Ioan. 6.
O Jezu/ Boże zákryty/ y prawdziwy Zbáwićielu. Zmił. Iſai. 45.

O Jezu

Zachar. 9. O Jezu zbáwienna pszenico Wybránych twoich. Zmil.

Zachar. 9. O Jezu roskoszne wino/Pánny rodzące. Zmil.

Genes. 49. O Jezu Chlebie obfity/y Krolom z siebie roskoszy podáiący. Zmiluy sie nád nami.

Daniel. 12 O Jezu/Ofiáro vstáwiczna/koncá niemáiąca. Zmil.

Malachi. 1. O Jezu/Obiáto czysta/nágány nieznáiąca. Zmil.

Exod. 12. O Jezu Báránku bez zmázy. Zmil.

Numer. 4. O Jezu/Stole y Oltarzu Nowozakonny/Chlebow Duchownych pokłádnych. Zmil.

Sapien. 16. O Jezu/Przedziwny pokármie Anielski. Zmil.

Apocal. 2. O Jezu/Niebieska Mánno zákryta. Zmil.

Psal. 110. O Jezu/vćieszna pámiątko cudownych spraw Bożych. Zmil.

Mat. 6. y O Jezu Chlebie Duchowny powszedni y nádistotny. Zmil.

Luc. 11. Ioan. 1. O Jezu / Przedwieczne Słowo Oycowskie / ktores sie Ciałem sstáło/y miedzy námis przebywáło. Zmil.

Concil. Triden O Wspániáły y Wielebny Sákrámenćie. Zmiluy sie w nim obecny Pánie Jezu nád nami.

Conc. Triden O Ofiáro ze wszech Naswietsza. Zmiluy sie/w niey ofiárowány Pánie Jezu nád nami.

Conci. Triden O Ofiáro ná vbłagánie Páńskie / zá żywe y vmárłe náznáczona. Zmiluy sie w niey podány Pánie Jezu nád námi.

Clemen. y S. Thomas. O Cudo wszelkie cudá przechodzące. Zmiluy sie Pánie Jezu w tym Sákrámenćie przytomny nád námi.

Clemen. O Przenaswietsze Męki Páńskiey wznowienie. Zmiluy sie P. Jezu wtey swiątości rzeczywiście będący nád námi.

Clemen. O vpominku/miedzy wszelkimi dáry przodkuiący. Zmiluy sie Pánie Jezu/nam zá ten podárek zostáwiony nád námi.

Clemen. O naprzednieysza miłości Bożey pámiątko. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi.

Clemen. O dziwna hoyności Boskiey szczodrobliwośći. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi.

Dionysi. Are. O przedziwnie Swięta y Przenadostoynieysza Táiemnico. Zmiluy sie P4nie Jezu nád námi.

O pewne Lekárstwo nieśmiertelności. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi. Ignacy.

O strászliwy y ożywiáiący Sákrámenćie. Zmiluy sie Pánie Jezu w nim przytomny nád námi. Cyrillus. y Damascen

O niekrwáwa Ofiáro. Zmiluy sie Pánie Jezu w niey nam podány nád námi. Grzegorz Nazyánzen.

O pokármie/y gośćiu gośćie częstuiący. Zmil. sie nád námi. Hieronym.

O Vczto nasłodsza/Anioły dla posługi przy sobie máiąca. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi. Ambrozy / y Chryzostom.

O Sákrámenćie niewysłowioney Bożey łáskáwości. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi. Augustyn.

O Zwiąsko Duchowney miłości. Zmiluy sie P. Jezu nád n. Augustyn.

O Ofiáro y wiekuisty Ofiárowniku. Zmiluy sie nád námi. Bernard.

O duchowna słodkośći/w samym Bogu skosztowána. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi. S. Thomasz.

O Stráwo podrożna/ludzi w Pánu Bogu vmieráiących. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi. S. Bonawentura.

O Przenáślachetnieysza Euchárystya/to iest /dobra łásko y dziekowánie. Zmiluy sie P: Jezu w niey obecny nád n. Cypryan / y Hieronym.

O swięta Synaxis/álbo społeczności. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi. Damascen.

O Páńska Swiątości. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi. Cypryan.

O Báránku Boży. Zmiluy sie nád námi. Chryzostom.

O Chrześćiáńskie Hasło y Znáku Zmartwychwstánia przyszłego. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi. Concil. Nicenskie.

O zbáwienna Hostio. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi.

O niekrwáwe Boskiey czći y pokłonu oddawánie. Zmiluy sie Pánie Jezu nád námi. Dionizy Are.

O zupełna y prawdziwa Ofiáro. Zmil. sie P. Jezu nád ná. Cyrillus.

O Boskie á zbáwienne ofiárowánie. Zmil. sie P. Jezu nád n. Cyprian.

O niepokalany/ y żywot przynoszący Sákrámenćie. Zmil. sie Pánie Jezu nád námi. Theodoret. Damascen.

O pełna ogromności y wielce strászliwa ofiáro. Zmiluy sie P. Jezu nád námi. Chryzostom.

12

Euzebius. O pełná Bogá Ofiáro. Zmiłuy śie Pánie Jezu nád námi.
Dyonizy. O Swiatośći nád wßelkie świątośći nadostoynieyßa. Zmiłuy śie Pánie Jezu nád námi.
S. Thomaß. O záſtáwo y zádátku przyßłey niebieſkiey chwały y ßcżeśliwośći. Zmiłuy śie Pánie Jezu nád námi.
Rácż nam być miłośćiw P. Jezu. Odpuść nam P. Jezu.
Rácż nam być miłośćiw P. Jezu. Wyſłuchay nas P. Jezu
Ode wßego złego. Wybaw nas Pánie Jezu.
Od niegodnego vżywánia Sákrámentu tego. Wybaw nas Pánie Jezu.
Od nieprzyſtoyney pożądliwośći ćiáłá. Wybaw nas P. J.
Od nieoſtrożney ocżu pożądliwośći. Wybaw nas P. J.
Od wßelkiey świátá y żywotá tego wynioſłośći y nádętośći Wybaw nas Pánie Jezu.
Od wßelkiey do grzechu y nießcżeſnego vpadku przycżyny. Wybaw nas P. Jezu.
Od moru/głodu/ y woyny. Wybaw nas P. Jezu.
Od nagłey y nieopátrzney śmierći. Wybaw.
Od potępienia wiekuiſtego. Wybaw nas P. Jezu.
Przez ono wielkie prágnienie oſtátecżnego z vcżniámi twymi Báránká pożywánia. Wybaw.
Przez głęboką pokorę / ktoras nogi Vcżniom twym miłym vniżenie vmyć racżył: Wybaw.
Przez gorącą miłość / ktoras pobudzony/ ten Boſki Sákráment poſtánowić racżył. Wybaw.
Przez wßelkie prace/vtrudzenia/y męki twoie/ktores wtymże ćiele twym przed tym podiąć racżył. Wybaw.
Przez pięć ran przednieyßych naświętßego tegoż ćiáłá twego/ktores litośćiwie dla nas odnieść racżył. Wybaw.
Przez Krew twoię Przenadrożßą / ktoras dla nas hoynie śiedmkroć wylać / y też nam ná Ołtarzu zoſtáwić racżył. Wybaw nas Pánie Jezu.
My grzeßni wołamy. Wyſłuchay nas Pánie Jezu.

MODLITWY zá Bráctwo Bożego Ciáłá.

Pierwßa.

RAcż Pánie Jezu Chriſte/prośimy ćię/zá przycżyną Błogosłáwioney Rodzićielki twoiey / y wiekuiſtey Pánny Máryey/ y Wßyſtkich Swiętych / nas cżeladkę twoię/ od wßelkiey dußney y ćieleſney przećiwnośći / miłośćiwie bronić: á ktorzy śię ze wßyſtkiego ſercá pod nogi máieſtatu twego poddáiemy/ rácż nas grzechow/ nießcżęśćia/ przygod / pokus / y wßelákich náiázdow nieprzyiaćielſkich dobrotliwie vchowáć. Ktory z Oycem / y z Duchem Swiętym żywieß y kroluieß ná wieki/ Amen.

Wtora.

Z Rzymſkieg Mßalu.

O Boże/ktoryś dáry miłośći twoiey/przez łáſke Duchá świetego/wlał w ſercá wiernych twoich/ dayże ſługom y ſłużebnicom twoim/ zá ktorymi ſie modlimy dobrotliwośći twoiey/zdrowie dußne y ćieleſne: áby ſie ćiebie ze wßyſtkiey śiły ſwey rozmiłowáli / á rzeczy tobie przyiemne/ vprzeymo miłośćio wypełniáli. Przez Jezuſa Chryſtuſá Páná náßego/Amen.

Trzećia.

O Pánie Jezu Chryſte/Zbáwićielu y Odkupićielu vpádłego narodu ludzkiego/ ktorys zwykł ſercá ludzkie do rozlicznych cnot y nabożeńſtwá/ z Oycem Niebieſkim / y Duchem świetym / z łáſki y miłośierdzia twego nieprzebránego/przywodzić y pobudzáć/ rácz oczyśćić ſumnienia wßyſtkich ſług y ſłużebnic twoich/ tobie w Bráctwie Naświetßego Sákrámentu Ciáłá y Krwie twoiey / iákożkolwiek służocych: áby do końcá tobie / Pánu y Bogu ſwemu/ czyſto dußo/y czyſtym/według ſtanu ſwego/ćiáłem/w świotobliwośći y w ſpráwiedliwośći służyć mogli. R... w nich vſtáwicznie przez łáſke twoie przebywáć / y dárem poſtepku w gruntownym y gorocym nabożenſtwie miłościwie ie opátrowáć. Rácz im dáć potrzebne táiemnic cudownego Skrámentu tego wyrozumienie/ ćiebie Bogá y Páná ſwego goroce zámiłowánie / y pożytkow tey przedziwney świotośći pewne doſtopienie/rozmnożenie y záchowánie. Náwiedzże ie hoinie łáſko two ßáfuiocy Pánie Jezu / ná ślák drog twoich / iáko nadoſkonáley być może: niech rozumy ich/znáio ćiebie Tworce / y Wybáwićielá ſwoiego / przez wiáre: niech wola ich/przez nieodmienno / y nigdy nieſtydnoco miłość/przednieyße ſwe kochánie w tobie záſadza: niech pámieć ich o tobie nabożnie y czeſto rozmyśla: niech duße

Oddział Konserwacji
Zbiorów BJ
marzec 1989 r.

